

დიდუბის ეკლესია

ამ ბოლო ხანს დიდუბის ეკლესიის გარშემო დიდი განგაში ასტყდა; აღმოცენდა ეგრედ წოდებული „დიდუბის საკითხი“, რომელმაც საგონებელში ჩაგდო ეროვნულ ინტერესების მოტრფიალე და გულშემატკივარი ქართველი. ექსარხოს ინოკენტის დროს უცხოელებმა, რომელნიც დროებით იკმაყოფილებენ სარწმუნოებრივ გრძნობას და მოთხოვნილებას დიდუბის ეკლესიაში, ამ ქართველთა სიწმიდის დაპატრონება მოინდომეს და თით-

ქმის კარგად შესაძლებელს მიზანს. ქართველებმა, ჩვენი მკვირვით მიჰმართეს ყოფილ ექსარხოსს პიტირიმს, რომელმაც, როგორც გაზეთებში იყო აღნიშნული, უჩრია მათ ამ უცხო ელემენტისათვის თავისი ხარჯით იქვე, მახლობლად, მეორე ეკლესიის აგება. რა აზრისაა ამ საკითხის შესახებ ახალი ექსარხოსი, არ ვიცით, მხოლოდ არ შეგვიძლია არ აღვნიშნოთ ერთი ამბავი, რომელიც ახალ ხანას იწყებს „დიდუბის საკითხის“ ისტორიაში.

ოთხშაბათს, 13 ამ თვეს, დიდუბეში შწირველი ბრძანდებოდა ახალი ექსარხოსი, მთავარ ეპისკოპოსი პლატონი. წირვის დასასრულ მისმა მეუფებამ ამბიონიდან წარმოსთქვა სიტყვა, რომელშიაც რამოდენიმეჯერ ხაზგასმით გაიმეორა, რომ „დიდუბის ეკლესია ქართველთა ეროვნული და ისტორიული სიწმინდეა“. ამნაირად ექსარხოსმა თვით აღიარა ჩვენი უცილობელი უფლება სადავო საკითხში. თან მისმა მეუფებამ შწყემსმთავრული გულისწყრომა გამოუცხადა ქართველებს, განსაკუთრებით დიდუბის სამღვდელოებას, აწინდელსაც და უწინდელსაც რომ ასე უპატრონოდ გვაქვს მიგდებული ეს ეროვნული სიწმინდე, სადაც „თამარ მეფეს განუცდია უშესანიშნავესი წამები ამა ქვეყნიურ ცხოვრებისათ“, რომ ამ სიწმიდესთვის ვერც ვარეგნობით და ვერც შინაგანი მოწყობილობით ქართული ელფერი ვერ მიგვიცია; „რატომ ვერ ვხედავ მე აქ თამარ მეფის ხატსაო“? — იკითხა მისმა მეუფებამ.

სუ თუ ამ სიტყვების გამგონე ქართველობას სირცხვილით, როგორც იტყვიან, „ეხილში ოფლი არ გამოდინდა? — ესტორით და მოვსთქვამთ — დიდუბე წაგვართვესო; რატომ? ვისი ბრალია, რომ იერუსალიმში, სინასა და ათონის მთაზე ჩვენს სიწმიდეს ბერძნები დაეპატრონენ? ვისი ბრალია, რომ წმ. ნინოს საფლავს, შესანიშნავ ახტალას, ხუჯაბს, მამკოდის წმ. გიორგს, კობენს და სხვა მრავალ ისტორიულ ნაშთებს ჩვენში რუსები დაეპატრონენ?

დაუდევრობამ, გულგრილობამ და და-
კნინებამ ბევრი დაგვაკარგვინა და
კიდევ დაგვაკარგვინებს. განა ვილო-
ნეთ რაზე, რომ დიდებე არ დაგვაკარ-
გოდა? რა გააკეთეს კერძოდ ამ ტა-
ძრის წინამძღვრებმა, რომელნიც ყურს
გვიქედავენ ერთმანეთის ლანძღვა-გი-
ნებით, თავიანთ საქმიანობაზე ბევრს
ლაპარაკობენ,—ერთს მათგანს თავის
შოლვაწეობა ტრაპეზის სახარებაზე
წარწერილთაჲს კი აღუნიშნავს,—ხოლო
დიდუბის ეკლესია იმავე ქურქში და-
უნარჩუნებიათ, რომელიც ჩააცვს მას
ამ ოციოდე წლის წინად. გარემოება-
თა მსვლელობას და ძალთა განწყო-
ბილებას გაუწიეს მათ ანგარიში თუ
არა? რა გეპართებას დღეს?

ერთი გზა დიდუბის განსაცდელისა-
გან დახსნისა გვიჩვენა თვით ექსარ-
ხოსმა: ეკლესიაშიც და წინამძღვრის
ბინაზედაც მან მოითხოვა, რომ ეხლა-
ვე შეუდგენ ამ ეკლესიის შინაგან მო-
ხატვას იმ სახით, როგორც შეეფერე-
ბა მის ისტორიულ წარსულს და ერო-
ვნულ მნიშვნელობას. დიდუბის ეკლე-
სია მართლაც უნდა მოიხატოს ისე,
რომ შიგ შესვლისას ჩვენ გადაგვეშა-
ლოს მთელი ჩვენი წარსული და თვალ-
წინ წარმოგვიდგეს მრავალტანჯული
საქართველო. როდესაც დაინახვენ
უცხო ელემენტები, რომ „ზღეს ნე
რუსიუ, ა გრუზიეიუ პახნეტ“, თვითონ
გაელენ გარე და გასცილდებიან გა-
ლაყვანს. 1908 წელს მათი ინტერესე-
ბის აღგილთბრვი წარმომადგენლები
სინოდს უმტკიცებენ, რომ ქართველთა
მართლმადიდებლობა და ეკლესიური
გარეგნობა დიდად განსხვავდება ჩვე-
ნისაგან და ამის გამო ჩვენ ვერც
ქართველ მღვდლებს და ვერც ქართულ
ეკლესიებს ვერ ვეგუებითო. მართლაც
დიდუბის კედლებზე ჩვენ უნდა აღე-
ნიშნოთ და გამოვხატოთ ჩვენი მართლ-
მადიდებლობა და მისი დამახასიათე-
ბელი თვისება.

მაგრამ ეს კიდევ არ კმარა: გარეგნულ-
ლი კონსტრუქციით და სტილითაც,
დიდებე უნდა ქართული ხელოვნების
გამომხატველი იყო.

ერთი სიტ-
ყვით, დიდების დღევანდელი ეკლესია
უნდა დაიქცეს და მის ადგილას აშენ-
დეს ძეგლი, როგორც მთელს საქარ-
თველოს შეშვენის. ასეთი საქმე კი
მთელმა საქართველომ უნდა იკისროს;
ეს არა ნაკლებ მნიშვნელოვანი საქმეა,
ვიდრე ქართულ თეატრის და მუზეუ-
მის აშენება. დიდებე, სიდაც, ექსპარ-
ტოსის სიტყვით, „თამარ მეფეს განუ-
ცდია უშესანიშნავესი წაბები ამი ქვე-

ყნოურ ცხოვრებისა“, დიდუბე, სადაც განისვენებენ ნ. ბარათაშვილის, არ. ჯორჯაძის, ა. ხახანაშვილის, ბ. ლობერიძის, იაკობ გოგებაშვილის, დ. ბაქრაძის და სხვა, ჩვენი გულისა ჭსულის მესაიდუმლეთა ძელები, სადაც უნდა მოეწყოს „გამოჩენილ ქართველ საზოგადო მოღვაწეთა პანთეონი“ და „სამშობლო ქვეყნის კეთილდღეობისათვის თავდადებულ გმირთა მარადმოსაგონებელი ძეგლი“, ჩვენი დიდუბე ღირსია იმისა, რომ ქართველობამ აქ ააგოს დიდებული ტაძარი, გამომსახველი მისი რელიგიურ-ფილოსოფიურ, ესტეტიურ-მისტოურ და ისტორიულ-ეროვნულ იდეისა; ეს ტაძარი უნდა იქნეს სიმბოლო საქართველოსი. ამ საქმის რღვიური ინიციატივა უნდა „კულტურულ-საზოგადოებათა კავშირმა“ იკისროს, ხოლო მატერიალური — სათაყვად-აზნაურო ბანკმა და სვა ქართულ დაწესებულებათ, თუმცა ყოველი, რომელსაც თავის ქართველობის აზრ რცხვენია, ვალდებულია თავისი წვლილი გამოიღოს ამ დიად საქმის განსახორციელებლად.

ქართველი.